

Regulacija financiranja europskog klupskog nogometa

Vidović, Fran

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:489284>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-21**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Katedra za trgovačko pravo i pravo društava

Fran Vidović

**REGULACIJA FINANCIRANJA EUROPSKOG KLUPSKOG
NOGOMETA**

Diplomski rad

Mentor: prof. dr. sc. Siniša Petrović

Zagreb, srpanj 2024.

IZJAVA O IZVORNOSTI

Ja, Fran Vidović, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor diplomskog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristio drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Fran Vidović

SADRŽAJ

1. UVOD.....	4
2. UPRAVLJANJE NOGOMETOM.....	5
2.1. Struktura.....	5
2.2. Tijela UEFA-e	5
3. RAZLOZI DONOŠENJA PRAVILA FINACIJSKOG <i>FAIR PLAY</i> -a	6
4. UEFA-IN PRAVILNIK O LICENCIRANJU I FINACIJSKOJ ODRŽIVOSTI.....	9
4.1. Općenito	9
4.2. UEFA Club Licensing.....	10
4.2.1. Sportski kriterij.....	10
4.2.2. Kriterij društvene odgovornosti	11
4.2.3. Infrastrukturni kriterij	12
4.2.4. Kadrovsko-administrativni kriterij	12
4.2.5. Pravni kriterij	13
4.2.6. Finacijski kriterij	14
4.3. UEFA Club Monitoring	15
4.3.1. Zahtjevi solventnosti	16
4.3.2. Zahtjev stabilnosti	17
4.3.3. Zahtjevi kontrole troškova	19
5. POSTUPAK PRED TIJELOM ZA FINACIJSKU KONTROLU KLUBOVA	19
5.1. Tijelo za finacijsku kontrolu klubova („ <i>CFCB</i> “.....)	20
5.1.1. Postupak pred Prvostupanjskim vijećem	21
5.1.2. Postupak pred Žalbenim vijećem	22
6. PREGLED IZABRANIH ODLUKA PRED <i>CFCB</i> -om I CAS-om	24
6.1. FC2202NOP – HNK Rijeka.....	24
6.2. FC2203NOP – NK Osijek.....	27
6.3. CAS 2018/A/5937 Paris Saint-Germain Football SASP v. UEFA	29
7. ZAKLJUČAK.....	31
8. POPIS LITERATURE	32

1. UVOD

Nogomet, kolokvijalno često nazivan „najvažnijom sporednom stvari na svijetu“, već je odavno nadišao tu tvrdnju. Iz gotovo stoljetne strasti zaljubljenika u ovu igru, nogomet se zadnjih desetljeća razvio u golemu globalnu gospodarsku industriju. U svojim začetcima, koji datiraju iz sredine 19. stoljeća, kada su formirana prva pravila, nogomet je bio u sferi amaterizma.¹ Međutim, već koncem istoga stoljeća se naziru prvi znaci profesionalizma. Točnije, 1885. godine engleski nogometni savez je dozvolio profesionalizam uz određene uvjete, između ostalog i taj da plaće profesionalnih igrača nisu više od normalne građanske plaće.² Stoga, može se smatrati kako je upravo ta odluka engleskog saveza jedna od prvih pravno-ekonomskih regulacija u nogometu.

Tijekom 20. stoljeća, prateći trendove te zahvaljujući tehnološkom napretku čovječanstva, nogomet postaje sve masovniji i dostupniji ljudima. Samim time, razvoj nogometa dovodi i do sve veće ekonomske aktivnosti koja ga prati i vezana je uz njega. Postupno se stvara globalno tržište mnogih segmenata koji nogomet čine onim što danas jest, a tiču se infrastrukture, televizijskih prava, marketinga i drugoga. Zbog toga se javlja i potreba za pravnom regulacijom brojnih sfera koje ga okružuju. Primjer jedne od najnovijih takvih regulacija je i ona o financijskom *fair playu* i licenciranju nogometnih klubova.

U današnje vrijeme velike ekspanzije različitih ekonomskih interesa, upravo se pravnim okvirom može osigurati veća pravednost sportskog natjecanja. Stoga, ova tema se može smatrati idealnom dodirnom točkom triju disciplina: prava, sporta i ekonomije. Nakon Uvoda, u drugom poglavlju, radi boljeg razumijevanja samog rada, pojašnjava se formalna organizacijska struktura u današnjem nogometu. U trećem poglavlju će biti opisani razlozi koji su doveli do potrebe za regulacijom područja financijskog *fair playa*. Nakon toga se, u četvrtom poglavlju, uz kratki povijesni uvod, detaljno objašnjavaju i analiziraju pravila financijskog *fair playa* koja su u trenutku pisanja ovoga rada na snazi. Potom će u petom poglavlju biti prikazano Tijelo za financijsku kontrolu klubova te postupak koji se provodi u slučaju sumnje na kršenje

¹ The history of FA, <https://www.thefa.com/about-football-association/what-we-do/history>, pristupljeno 2. svibnja 2024.

² *Ibid.*

navedenih pravila. Na kraju, u šestom poglavlju će biti prikazane odabrane odluke Tijela za financijsku kontrolu klubova i Sportskog arbitražnog suda.

2. UPRAVLJANJE NOGOMETOM

2.1. Struktura

Formalna organizacijska hijerarhija u svijetu nogometa, slikovito rečeno, ima oblik piramide. U vrhu te piramide se nalazi globalna organizacija *The Fédération internationale de football association*, poznatija pod akronimom FIFA. Ona uključuje šest kontinentskih organizacija koje su geografski razgraničene kontinentima. Tako je 1954. pod okriljem FIFE, osnovana *Union des Associations Européennes de Football* (Unija europskih nogometnih saveza, dalje u tekstu: „UEFA“), sa sjedištem u Nyonu.³

Danas članstvo u UEFA-i ima 55 nacionalnih nogometnih saveza koji, uz nacionalne nogometne saveze s drugih kontinenata, čine treću razinu strukture u piramidi.⁴ Ispod nacionalnih saveza se nalaze klubovi organizirani u nacionalne ili regionalne lige, pod okriljem nacionalnih nogometnih saveza te sami igrači, treneri, agenti i druge osobe potrebne klubovima za njihovo funkcioniranje.⁵

Ono po čemu je UEFA najpoznatija su dakako njezina natjecanja. Njih možemo razvrstati u dvije skupine: reprezentativna i klupska. U svrhu ovog rada, pod pojmom „UEFA-ina klupska natjecanja“ podrazumijevaju se: Liga prvaka, Europska liga te Konferencijska liga.

2.2. Tijela UEFA-e

UEFA-in Statut⁶ navodi tijela UEFA-e: Kongres, Izvršni odbor, Predsjednik i Pravosudna tijela.⁷

Kongres je vrhovno nadzorno tijelo UEFA-e koje sastoji od nacionalnih nogometnih saveza. Ono kontrolira i usvaja sve važnije akte, uključujući financijska i revizorska izvješća te godišnji proračun. Osim toga, Kongres bira Predsjednika UEFA-e i članove Izvršnog odbora.

³ Taormina, Gaetano, Uefa's financial fair play: purpose, effect, and future, u: *Fordham International Law Journal*, 42(4), 2019., str.1272.

⁴ *Ibid.*

⁵ *Ibid.*, str. 1273.

⁶ Statut UEFA-e, Pravilnik o radu Kongresa UEFA-e, Pravilnik o primjeni Statuta UEFA-e, Izdanje 2021., https://hns.family/files/documents/13883/2021%20UEFA%20Statutes_HR.pdf, pristupljeno 2.svibnja 2024.

⁷ *Ibid.*, čl. 11.

U pogledu ostvarivanja prava glasa, svaki nacionalni savez ima jedan glas, a to pravo, u ime saveza, koristi jedan od njegovih predstavnika. Ako drugačije nije određeno samim Statuom, prijedlog u Kongresu se usvaja podrži li ga većina važećih glasova pri čemu se suzdržani glasovi ne broje.⁸

Izvršni odbor se sastoji od 20 članova i to: predsjednika, 16 drugih članova, dva člana koje je izabralo Europsko udruženje klubova (ECA) te jedan član Europske lige (EL). U pogledu nadležnosti, Izvršni odbor ima pravo donositi pravilnike i odluke o svim pitanjima koja ne spadaju u pravnu ili statutarnu nadležnost Kongresa ili nekog drugog tijela. Izvršni odbor rukovodi UEFA-om, osim kada takvo rukovođenje prenese ili je ono Statutom preneseno na Predsjednika ili Administraciju.⁹ Nadalje, Predsjednik UEFA-e zastupa organizaciju te predsjedava Kongresom, kao i sjednicama Izvršnog odbora.¹⁰ Predsjednik je odgovoran za odnose između UEFA-e i: FIFA-e, drugih konfederacija, saveza članica, političkih tijela te međunarodnih organizacija, kao i za primjenu odluka Kongresa i Izvršnog odbora putem Administracije i nadgledanja njezina rada.¹¹ Konačno, pravosudna tijela UEFA-e su: Kontrolno-etičko i disciplinsko tijelo i Žalbeno tijelo (disciplinska tijela), etičko-disciplinski inspektori te Tijelo za financijsku kontrolu klubova.¹² O potonjem tijelu više u petom poglavlju ovoga rada.

3. RAZLOZI DONOŠENJA PRAVILA FINACIJSKOG *FAIR PLAY*-a

U začecima nogometa, glavni izvor prihoda za klubove i nacionalne saveze su bile isključivo ulaznice. Prva značajna promjena se dogodila u drugoj polovici XX. stoljeća priljevom velikih financijskih sredstava nacionalnih televizijskih kuća, temeljem televizijskih prava za prijenos utakmica.¹³ Osim toga, danas značajan prihod klubova čine i bogati privatni ulagači, transferna politika te prodaja dresova i drugih službenih proizvoda.¹⁴ Jedan od najvažnijih izvora financiranja nekih klubova je upravo UEFA. Primjerice, u sezoni

⁸ *Ibid.*, čl. 12., 13., 18.

⁹ *Ibid.*, čl. 21. & 23.

¹⁰ *Ibid.*, čl. 29.

¹¹ *Ibid.*

¹² *Ibid.*, čl. 32.

¹³ Medić, Ines, Pravni i ekonomski aspekti Pravila UEFA-e o licenciranju klubova i financijskom fair playu, u: *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 55, 2/2018*, str. 335.

¹⁴ *Ibid.*

2023./2024., svaki klub koji je izborio grupnu fazu Lige prvaka, samim sudjelovanjem je zaradio 15.640.000 EUR, za svaku pobjedu u grupnoj fazi na taj se iznos dodaje još 2.800.000 EUR, odnosno 930.000 EUR za svaki remi. Potom, svaki klub koji je izborio ulazak u osminu finala, je zaradio još 9.600.000 EUR, prolaskom u četvrtinu finala dodatnih 10.600.000 EUR, za prolazak u polufinale 12.500.000 EUR te svaki od finalista još 15.500.000 EUR. Osvajač je zaradio dodatnih 4.500.000 EUR.¹⁵ Slijedom toga, ovogodišnji finalisti najprestižnijeg klupskog natjecanja, BV Borussia 09 e.V. Dortmund i Real Madrid CF, samo ove sezone i samo od rezultatskih uspjeha u Ligi prvaka su zaradili 74.100.000 EUR odnosno 85.140.000 EUR. Također, valja napomenuti kako to nisu ukupni iznosi koje će ovi klubovi uprihoditi od sudjelovanja u Ligi prvaka jer postoje još dvije osnove na temelju koji sudionici natjecanja dobivaju financijska sredstva od UEFA-e. To su: tzv. „tržišni bazen“, odnosno sredstva koja uprihode na temelju televizijskih prava te sredstva na temelju desetogodišnjeg koeficijenta kluba.¹⁶ U pogledu druga dva klupska natjecanja koja se igraju pod okriljem UEFA-e, Europske lige i Europske konferencijske lige, sredstva ne dosižu navedene iznose, ali su itekako značajna, osobito za klubove iz manjih država i s manjim ekonomskim tržištem.¹⁷ Stoga, opravdano se može kazati kako ulazak u grupnu fazu Lige prvaka, Europske lige ili Konferencijske lige (dalje u tekstu: UEFA-ina klupska natjecanja) već dugo za klubove ne predstavlja samo sportski cilj, već i financijski.

Međutim, time se pokazao problem, budući da su klubovi, kako bi postigli željene rezultate, poslovali u prevelikom minusu.¹⁸ Mnogi su se značajno zaduživali i neodgovorno trošili velike svote novca za dovođenje igrača. Sportska i financijska politika većine klubova se svodila na kupnju igrača kojima se potom daju prevelike plaće i bonusi, koje si klubovi prema svojoj financijskoj situaciji nisu mogli priuštiti, s nadom, odnosno rizikom, da će to rezultirati uspjehom na terenu koji će dovesti do toga da će prihod od tih budućih i neizvjesnih uspjeha pokriti minuse i gubitke stvorene kupovinom i plaćama novih igrača. Takvo loše korporativno upravljanje i preuzimanje rizika su doveli do lošeg financijskog zdravlja velikih klubova.¹⁹ Podaci tako pokazuju da su talijanski klubovi od 1996. do 2007. godine imali

¹⁵ Distribution to clubs from the 2023/24 UEFA Champions League, UEFA Europa League and UEFA Europa Conference League and the 2023 UEFA Super Cup, *no. 35/2023.*, https://editorial.uefa.com/resources/0283-1874e21d8957-30a439a30e08-1000/20230707_circular_2023_35_en.pdf, čl. 1.1.

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Ibid.*

¹⁸ Taormina, *op. cit.* (bilj. 3), str. 1277.

¹⁹ *Ibid.*

akumulirani gubitak u iznosu od 950,000,000 EUR, a da su pritom u prvoj polovici istog razdoblja, plaće igrača u šest najboljih talijanskih klubova porasle za čak 700%.²⁰ Štoviše, istraživanje UEFA-e iz 2009. godine u kojem je sudjelovalo 655 klubova diljem Europe, pokazalo je da je više od polovice klubova u protekloj godini poslovalo u minusu.²¹

Prvi značajniji odgovor UEFA-e na takvo neodgovorno klupsko upravljanje datira iz 2003. godine kada je, na inicijativu Europskog parlamenta, UEFA za 2004. godinu uvela određene regulatorne postupke u pogledu licenciranja klubova.²² Potom, 27. svibnja 2010. godine Izvršni odbor UEFA-e jednoglasno je odobrio novi UEFA-in Pravilnik o licenciranju klubova i financijskom *fair playu* (dalje u tekstu: Pravilnik).²³ Tom prigodom, tadašnji predsjednik UEFA-e Michel Platini je izjavio, kako svrha Pravilnika nije kazniti klubove, već ih zaštititi kako ne bi trošili više novaca nego što su zaradili.²⁴

Nakon postupne implementacije od 2010., Pravilnik se u punom opsegu počeo primjenjivati od 2012. godine.²⁵ Ciljevi koji su se namjeravali postići uvođenjem financijskog *fair playa*, Pravilnik navodi u drugom članku. To su:

- a. poboljšanje ekonomske i financijske održivosti klubova, povećavajući njihovu transparentnost i vjerodostojnost,
- b. davanje posebne važnosti zaštiti vjerovnika osiguravajući da klubovi pravovremeno podmiruju svoje obveze prema igračima, državi u pogledu obveze plaćanja poreza i doprinosa te drugim klubovima;
- c. uvođenje više discipline i racionalnosti u klupsku financijsku politiku,
- d. poticanje klubova na poslovanje utemeljeno na vlastitim prihodima,
- e. poticanje odgovorne potrošnje za dugoročnu dobrobit nogometa, te
- f. zaštita dugoročne održivosti europskog klupskog nogometa“.²⁶

²⁰ *Ibid.* str. 1279.

²¹ Kalashyan, Jesse, The game behind the game: UEFA's Financial Fair Play Regulations and the need to field a substitute (2022), u: *European Competition Journal*, vol. 18., no. 1, 21 – 81, str. 24.

²² Medić, *op. cit.* (bilj. 11), str. 335. - 336.

²³ UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations, Edition 2010, https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/Clublicensing/01/50/09/12/1500912_DOWNLOAD.pdf, pristupljeno: 6. svibnja 2024.

²⁴ Financial Fair Play Regulations are approved, <https://www.uefa.com/news-media/news/01e5-0ea1848137bd-b1291315b87e-1000--financial-fair-play-regulations-are-approved/>, pristupljeno: 3. svibnja 2024.

²⁵ *Ibid.*

²⁶ UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations, Edition 2010, *op. cit.* (bilj. 23).

Pravilnik je mijenjan 2012., 2015., 2018., 2022.²⁷ kada mu se mijenja i naziv u: Pravilnik o licenciranju klubova i financijskoj održivosti (*eng. UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations*), koji je zadržan i prilikom posljednjih izmjena 2023. i 2024. godine.²⁸

4. UEFA-IN PRAVILNIK O LICENCIRANJU I FINANCIJSKOJ ODRŽIVOSTI

4.1. Općenito

Pravilnik je sistematiziran na dva povezana područja: licenciranje klubova i financijski *fair play*. U prvom članku se definiraju polja primjene Pravilnika kojim se uređuju prava, dužnosti i odgovornosti svih strana uključenih u UEFA-in sustav licenciranja klubova. Posebno se definiraju tri stavke:

- minimalni zahtjevi koje mora ispuniti nacionalni savez član UEFA-e kako bi djelovao kao davatelj licence za klubove sa svog područja te minimalne postupke koje davatelj licence mora provoditi prilikom određivanja kriterija za licenciranje klubova;
- podnositelj zahtjeva za licencu i licenca potrebnu za ulazak u UEFA-ina klupska natjecanja;
- šest kategorija kriterija koje klub mora ispuniti kako bi mu davatelj licence dodijelio licencu za ulazak u UEFA-ina klupska natjecanja.²⁹

U idućem stavku Pravilnik uređuje prava, dužnosti i odgovornosti svih strana uključenih u proces nadziranja klubova u promicanju UEFA-inih ciljeva financijske održivosti, a posebno definira:

- ulogu i zadatke UEFA-inog Tijela za financijsku kontrolu klubova, minimalne postupke koje davatelji licence trebaju provoditi u određivanju svojih zahtjeva za nadziranje klubova te odgovornost nositelja licenci tijekom UEFA-inih klupskih natjecanja;

²⁷ UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2022, <https://documents.uefa.com/r/UEFA-Club-Licensing-and-Financial-Sustainability-Regulations-2022-Online>, pristupljeno 6. svibnja 2024.

²⁸ UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2024, <https://documents.uefa.com/r/UEFA-Club-Licensing-and-Financial-Sustainability-Regulations-2024-Online>, pristupljeno 10. lipnja 2024.

²⁹ *Ibid.*, čl. 1.02.

- zahtjeve za nadziranje klubova koje trebaju ispuniti nositelji licenci koji su primljeni u UEFA-ina klupska natjecanja.³⁰

Kao što proizlazi iz gore navedenog, od prvog izdanja iz 2010., Pravilnik je podijeljen na dva osnovna dijela: *UEFA Club Licensing* i *UEFA Club Monitoring* te se ta podjela zadržala u svakoj izmjeni Pravilnika.

4.2. UEFA Club Licensing

Prema već opisanom, dio Pravilnika o licenciranju se sastoji od odredbi o odgovornostima nacionalnih saveza i zahtjevima koje kao davatelji licence moraju udovoljiti kako bi ih mogli dodjeljivati, odredbi o licenci i podnositeljima zahtjeva te o kriterijima za dobivanje licence koje klubovi moraju ispuniti da bi mogli sudjelovati u UEFA-inim klupskim natjecanjima.

Nacionalni nogometni savezi su davatelji licence, a daljnje odredbe detaljno propisuju njihovu odgovornost u pogledu: procesa davanja licence, tijelima i administraciji koja su potrebna za taj postupak, uspostavljanju kataloga sankcija, procijeni dokumentacije podnositelja zahtjeva za licencu, osiguravanju jednakog tretmana svih podnositelja zahtjeva te utvrđivanja o ispunjenju svakog kriterija za dobivanje licence.³¹

Odredbe o licenci i podnositelju zahtjeva za licencu ukratko određuju tko sve može biti podnositelj zahtjeva za licencu, njegove dužnosti i odgovornost te pravne karakteristike same licence.³²

U idućem poglavlju, Pravilnik kriterije za dobivanje licence razvrstava u šest kategorija: sportski kriterij, kriterij društvene odgovornosti, infrastrukturni, kadrovsko-administrativni, pravni te financijski kriterij. U nastavku se donosi kratki pregled svakoga od tih kriterija.

4.2.1. Sportski kriterij

Kod sportskog kriterija najšire su postavljeni zahtjevi u pogledu razvoja mladih igrača. Tako, osim što unutar kluba moraju postojati minimalno četiri ekipe za dobne skupine od 10 do 21 godine te barem jedna ekipa ili organizirana nogometna aktivnost za djecu mlađu od 10

³⁰ *Ibid.*, čl. 1.03.

³¹ *Ibid.*, čl. 5. – 12.

³² *Ibid.*, čl. 14. – 16.

godina života, klubovi moraju imati pisani program razvoja mladih igrača kojeg mora odobriti davatelj licence, a koji prilikom odobravanja mora ocijeniti njegovu kvalitetu. Također, posebnom odredbom se propisuje da svaki mladi igrač mora pohađati obvezno obrazovanje u skladu s nacionalnim pravom te da nijedan mladi igrač ne smije biti spriječen u nastavku svog „nenogometnog obrazovanja“.³³

U sklopu sportskih kriterija, izmjenom Pravilnika 2022. godine je uveden poseban članak posvećen aktivnosti ženskog nogometa te se tako traži od podnositelja zahtjeva za licencu da podupire ženski nogomet provođenjem mjera i aktivnosti usmjerenih na daljnji razvoj, profesionalizaciju i popularizaciju ženskog nogometa.³⁴

Pod sportskim kriterijem treba još izdvojiti zahtjeve u pogledu zdravstvene brige, registracije i posudbe igrača koji upućuje klubove da poštuju propise FIFA-e i UEFA-e koji uređuju ta područja.³⁵

4.2.2. Kriterij društvene i okolišne održivosti

Kriterij društvene odgovornosti nije postojao prilikom donošenja prvog Pravilnika 2010. godine³⁶, nego je uveden izmjenom iz 2022. godine.³⁷ Ovaj kriterij zahtijeva od klubova da uspostave i implementiraju strategiju društvene i okolišne održivosti u skladu s UEFA Strategijom održivosti nogometa 2030 i relevantnim smjernicama UEFA-e, najmanje za područja jednakosti i uključenosti, borbe protiv rasizma, zaštite i dobrobiti djece i mladih, nogometa za jednake mogućnosti (eng. *football for all abilities*) i zaštite okoliša.³⁸

Konkretnije, klubovi moraju uspostaviti i provoditi politiku kojom će: osigurati jednaka prava i mogućnosti za sve ljude koji prate i doprinose nogometnim aktivnostima koje organizira klub; se boriti protiv rasizma i jamčiti da se sve politike, programi i djelatnosti kluba provode bez diskriminacije bilo koje vrste; zaštititi i osigurati dobrobit mladih igrača, kao i osigurati da budu u sigurnom okruženju kada sudjeluju u aktivnostima koje klub organizira; učiniti dostupno praćenje i doprinos nogometnim aktivnostima koje klub organizira svima, bez obzira

³³ *Ibid.*, čl. 19. – 20.

³⁴ *Ibid.*, čl. 21.

³⁵ *Ibid.*, čl. 22 – 25.

³⁶ *UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations, Edition 2010, op. cit.* (bilj. 23).

³⁷ *UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2022, op. cit.* (bilj. 27).

³⁸ *UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2024, op. cit.* (bilj. 28), čl. 27.

na invaliditet ili onesposobljavajuće čimbenike; poboljšati svoj ekološki utjecaj i održivost u odnosu na organizaciju događaja, izgradnju infrastrukture i upravljanje.³⁹

4.2.3. Infrastrukturni kriterij⁴⁰

Ovaj kriterij traži od kluba koji podnosi zahtjev za licencu da na raspolaganju ima stadion za UEFA-ina klupska natjecanja, koji mora biti unutar državnog područja kojem pripada nacionalni savez. Nadalje, nacionalni savez mora stadion i odobriti u skladu s UEFA-inim Pravilnikom o infrastrukturi stadiona.⁴¹ Prema tom Pravilniku, četiri su kategorije stadiona, a da bi se na određenom stadionu mogle igrati utakmice UEFA-inih klupskih natjecanja, on mora ispunjavati sve predviđene minimalne zahtjeve te biti klasificiran minimalno kao stadion kategorije 2.⁴² Nadalje, ako podnositelj zahtjeva za licencu nije vlasnik stadiona, mora dostaviti pismeni ugovor s vlasnikom da se njime može koristiti za potrebe UEFA-inih klupskih natjecanja. Pritom se mora zajamčiti da se stadion može koristiti za UEFA-ine domaće utakmice kluba tijekom sezone za koju se licenca zahtijeva.⁴³ Također, u sklopu infrastrukturnog kriterija se traži da klub ima dostupne objekte za trening koje klub može koristiti tijekom sezone za koju se licenca zahtijeva.⁴⁴

4.2.4. Kadrovsko-administrativni kriterij

Odredbama kadrovsko-administrativnog kriterija, UEFA zahtijeva od klubova da unutar svoje organizacijske strukture imaju određene funkcije na kojima su zaposlene osobe prikladnih zanimanja. Tako, da bi se ispunio ovaj kriterij, svaki podnositelj zahtjeva za licencu mora imati zaposlenog: glavnog direktora koji je odgovoran za vođenje operativnih poslova kluba, financijskog službenika koji je odgovoran za financijske poslove kluba, službenika za medije, doktora, doktora za mlađe dobne uzraste, fizioterapeuta, službenika za organiziranje domaćih utakmica, službenika za sigurnost, službenika za društvenu i okolišnu održivost u skladu s UEFA Strategijom održivosti nogometa 2030 i relevantnim smjernicama UEFA-e, službenika za odnose s navijačima te službenika za osobe s invaliditetom.⁴⁵

³⁹ *Ibid.*, čl. 28. – 32.

⁴⁰ *Ibid.*, čl. 33.

⁴¹ *UEFA Stadium Infrastructure Regulations*, <https://documents.uefa.com/r/~8EF5wwwZzvgRyjrEnIjmw/root>, pristupljeno 7. svibnja 2024.

⁴² *UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2024, op. cit.* (bilj. 28), čl. 33.04.

⁴³ *Ibid.*, čl. 33.02 i 33.03.

⁴⁴ *Ibid.*, čl. 34.

⁴⁵ *Ibid.*, čl. 36. – 46.

Osim navedenih kriterija, klubovi moraju imati glavnog trenera te barem jednog pomoćnog trenera, koji imaju valjanu UEFA A trenersku licencu, ako je davatelj licence potpisnik *UEFA Coaching Convention* na „Pro“ razini, UEFA B trenersku licencu ako davatelj licence nije potpisnik navedene konvencije na „Pro“ razini, ili valjano UEFA-ino priznanje o sposobnosti koje je ekvivalentno navedenim licencama.⁴⁶ Dodatno, klubovi također moraju imati trenera golmana, voditelja programa razvoja mladih igrača, trenera mlađih dobnih uzrasta, te trenera golmana mlađe dobnih uzrasta koji imaju odgovarajuću UEFA-inu licencu za svoje područje.⁴⁷ Prethodno svo navedeno administrativno, tehničko, medicinsko i sigurnosno osoblje koji obavlja bilo koju od gore istaknutih funkcija mora imati pismene ugovore s podnositeljem zahtjeva za licencu, odnosno klubom, u skladu s nacionalnim pravom. Osim toga, dodatno se traži od podnositelja zahtjeva za licencu da osigura da je ugovor svakog trenera u skladu s relevantnim odredbama FIFA-inog Pravilnika o statusu i transferima igrača. Važno je naglasiti kako sve navedene funkcije predstavljaju minimalnu organizacijsku strukturu koja se zahtijeva od klubova te dakako da ona može biti još detaljnije i potpunije uređena. U tom slučaju, klub ima obavezu da davatelju licence dostavi organizacijsku shemu koja jasno identificira relevantno osoblje i njihove hijerarhijske i funkcionalne odgovornosti u organizacijskoj strukturi.⁴⁸

4.2.5. Pravni kriterij

Zahtjevi pravnog kriterija se odnose na vlasničku strukturu klubova te dokumentaciju koju je potrebno dostaviti. Prvi zahtjev kojeg UEFA postavlja pod ovim kriterijem se odnosi na davanje pravno valjane izjave podnositelja zahtjeva za licencu, kojom potvrđuje da pristaje na taksativno nabrojane uvjete. Među njima posebno treba izdvojiti kako podnositelj zahtjeva za licencu priznaje kao pravno obvezujuće statute, propise, direktive i odluke FIFA-e, UEFA-e, saveza članica UEFA-e i, ako postoji, nacionalne lige, kao i nadležnost Sportskog arbitražnog suda (CAS) u Lausannei te da će poštovati i pridržavati se UEFA-inog Pravilnika o licenciranju klubova i financijskoj održivosti, kao i propisa o licenciranju klubova davatelja licence.⁴⁹

⁴⁶ *Ibid.*, čl. 47. – 48.

⁴⁷ *Ibid.*, čl. 49. – 52.

⁴⁸ *Ibid.*, čl. 54. – 57.

⁴⁹ *Ibid.*, čl. 59.

Pravnim kriterijem se dalje zahtijeva da podnositelj zahtjeva za licencu dostavi određene osobne podatke: puno službeno ime, pravni oblik kluba, kopiju statuta, izvadak iz javnog registra i druge.⁵⁰

Pod pravnim kriterijem treba još izdvojiti obvezu kluba da davatelju licence dostavi dokument kojim se prikazuje njegova pravna struktura na godišnji računovodstveni referentni datum prije roka za predaju zahtjeva za licencu koji mora, između ostalih, sadržavati informacije o nazivu, pravnom obliku, glavnoj aktivnosti, postotku vlasničkog udjela odnosno postotku glasačkih prava. Za bilo koju podružnicu podnositelja zahtjeva za licencu također se moraju dostaviti i informacije o temeljnom kapitalu, ukupnoj imovini i ukupnim prihodima.⁵¹

4.2.6. Financijski kriterij

Šesti i, u pogledu ove teme najvažniji kriterij, je financijski, koji započinje propisivanjem obveze podnošenja godišnjih i periodičnih financijskih izvještaja. Tako podnositelji zahtjeva za licencu moraju predati, do datuma kojeg odredi davatelj licence, godišnja financijska izvješća za izvještajno razdoblje koje završava u godini koja prethodi roku za predaju zahtjeva za licencu i koja prethodi roku davatelju licenci za dostavu popisa odluka o licenci UEFA-i. Godišnja financijska izvješća moraju biti pripremljena u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (*eng. International Financial Reporting Standards*) ili nacionalnim računovodstvenim standardima te moraju biti revidirana od neovisnog revizora.⁵² Ako izvještajno razdoblje u godišnjem financijskom izvješću podnositelja zahtjeva za licencu završava više od šest mjeseci prije roka za predaju popisa odluka o licenciranju UEFA-i, tada se moraju dostaviti dodatni periodični financijski izvještaj koji pokriva to međurazdoblje.⁵³

Važno pravilo u pogledu financijskih izvješća je Pravilo „neto kapitala“ (*eng. Net equity rule*), uvedeno izmjenama Pravilnika 2022. godine. „Neto kapital“ se definira kao udio u imovini subjekta koji preostane nakon odbitka svih njegovih obveza navedenih u godišnjim ili periodičnim financijskim izvješćima. Ako imovina podnositelja zahtjeva za licencu premašuje njegove obveze, tada ima pozitivan „neto kapital“. S druge strane, ako obveze podnositelja zahtjeva za licencu premašuju njegovu imovinu, tada ima negativan „neto kapital“. Kako bi

⁵⁰ *Ibid.*, čl. 60.

⁵¹ *Ibid.*, čl. 63.

⁵² *Ibid.*, čl. 67.

⁵³ *Ibid.*, čl. 69.

podnositelji zahtjeva za licencu zadovoljili navedeno pravilo, moraju u svojim financijskim izvješćima navesti „neto kapital“ koji je pozitivan ili koji se poboljšao za 10 ili više posto od 31. prosinca prethodne godine. Ako podnositelj zahtjeva za licencu ne zadovoljava taj kriterij, novu revidiranu bilancu može dostaviti najkasnije do 31. ožujka, kako bi dokazao da je jedan od ta dva uvjeta u međuvremenu ispunjen.⁵⁴

Pod financijskim kriterijem se nalazi i obveza klubova da dokažu kako nemaju dospjelih dugova prema drugim klubovima, zaposlenicima, državi, UEFA-i te davatelju licence. Dakle, Podnositelj zahtjeva za licencu mora dokazati da 31. ožujka koji prethodi sezoni za koju se licenca zahtijeva, nema navedenih dugova, kao rezultat obveza koje proizlaze iz transfera, prema svojim zaposlenicima i državi kao rezultat ugovornih ili zakonskih obveza u odnosu na sve zaposlenike te prema UEFA ili davatelju licence, koje treba platiti do 28. veljače prije sezone za koju se licenca traži.⁵⁵ Ova obveza dodatno je postrožena zahtjevom solventnosti u sklopu nadzora klubova o čemu će više riječi biti u poglavlju 4.3.1.

Konačno, posljednji financijski kriterij se odnosi na obvezu klubova da, ako bi revizorsko izvješće u vezi s financijskim izvješćima sadržavalo posebnu napomenu, ključno revizijsko pitanje ili mišljenje odnosno zaključak s rezervom, davatelju licence dostavi buduće financijske podatke, kako bi dokazao svoju sposobnost da nastavi s poslovanjem do kraja sezone za koju je izdana licenca.⁵⁶

4.3. UEFA Club Monitoring

Drugi dio Pravilnika se odnosi na postupak nadzora klubova. Za razliku od davanja licenci za UEFA-ina klupska natjecanja koje je UEFA u potpunosti delegirala na nacionalne saveze, Pravilnik predviđa da dio nadzora ipak provodi UEFA, točnije njeno Tijelo za financijsku kontrolu klubova (eng. *UEFA Club Financial Control Body*; dalje u tekstu: *CFCB*).⁵⁷

Proces nadzora započinje kada davatelj licence dostavi popis odluka o licenciranju UEFA-i, a završava na kraju sezone za koju je licenca izdana. Sastoji se od sljedećih minimalnih ključnih koraka:

- a. propisivanja uvjeta koje mora ispunjavati kontrolna dokumentacija;

⁵⁴ *Ibid.*, čl. 70.

⁵⁵ *Ibid.*, čl. 71. – 74.

⁵⁶ *Ibid.*, čl. 75.

⁵⁷ Medić, *op. cit.* (bilj. 13), str. 336.

- b. dostavljanje potpune kontrolne dokumentacije podnositelja zahtjeva za licencu, davatelju licence
- c. provjeru i potvrde davatelja licence o cjelovitosti kontrolne dokumentacije svakog podnositelja zahtjeva za licencu;
- d. predaja kontrolne dokumentacije UEFA-i;
- e. provjera UEFA-ine administracije i *CFCB*-a o kontrolnoj dokumentaciji
- f. Odluku *CFCB*-a.⁵⁸

Izmjenama Pravilnika 2022. godine, u sklopu nadzora, UEFA razvrstava zahtjeve koje klubovi moraju ispuniti u tri skupine: zahtjeve solventnosti, zahtjeve stabilnosti te zahtjeve kontrole troškova. Pri tome, važno je naglasiti kako ne moraju svi klubovi zadovoljiti sve tri skupine zahtjeva. Tako, zahtjeve solventnosti moraju ispunjavati svi klubovi koji se natječu u UEFA-inim klupskim natjecanjima, zahtjeve stabilnosti ne moraju ispunjavati svi klubovi koji se natječu u UEFA-inim klupskim natjecanjima, koji imaju troškove primanja svih zaposlenika ispod 5.000.000 EUR u svakom od izvještajnih razdoblja koja završavaju u dvije kalendarske godine prije početka UEFA-inih klupskih natjecanja, dok zahtjeve kontrole troškova moraju ispuniti svi klubovi koji se kvalificiraju u grupne faze UEFA-inih klupskih natjecanja, osim onih klubova koji imaju troškove primanja svih zaposlenika manje od 30.000.000 EUR u izvještajnom razdoblju koje završava u kalendarskoj godini u kojoj počinju UEFA-ina klupska natjecanja i izvještajnom razdoblju neposredno prije toga.⁵⁹ Navedene zahtjeve detaljnije razrađujemo u nastavku.

4.3.1. Zahtjevi solventnosti

Zahtjev solventnosti iz financijskog kriterija detaljnije propisuje obvezu klubova da nemaju dugovanja prema klubovima, zaposlenicima, državi te UEFA-i. Dakle, podnositelj zahtjeva za licencu 15. srpnja, 15. listopada i 15. siječnja u sezoni za koju je licenca izdana, ne smije imati dospjelih dugova, koje trebaju platiti do 30. lipnja, 30. rujna i 31. prosinca, prema:

- a. drugim nogometnim klubovima kao rezultat obveza koje proizlaze iz transfera,
- b. svojim zaposlenicima kao rezultat ugovornih ili zakonskih obveza,
- c. državi po pitanju poreznih i socijalnih doprinosa na temelju ugovornih ili zakonskih obveza u odnosu na sve zaposlenike,

⁵⁸ *UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2024, Op. cit.* (bilj. 28), čl. 76.

⁵⁹ *Ibid.*, čl. 80.

d. UEFA-i i dodatnim subjektima koje je odredila UEFA.⁶⁰

Podnositelj zahtjeva za licencu gore navedeno dokazuje tako što dostavlja izjavu, do roka i u obliku koji odredi UEFA, kojom potvrđuje ukupne obveze te odsutnost dospjelih dugova na dan 15. srpnja i 15. listopada. Ako postoje takvi dospjeli dugovi, odgođene obveze isplate na dan 15. listopada ili ako *CFCB* zahtijeva drugačije, Podnositelj zahtjeva za licencu također mora izjaviti da nema dospjelih dugova na dan 15. siječnja. U skladu s tim, davatelj licence mora potvrditi potpunost i točnost izjave podnositelja zahtjeva za licencu.⁶¹

Vrlo aktualan i recentan primjer nepoštivanja odredbi zahtjeva solventnosti, na žalost, možemo pronaći u Hrvatskoj nogometnoj ligi. Upravo pozivajući se na odredbe zahtjeva solventnosti, UEFA je prošle godine kaznila HNK Rijeku i NK Osijek zbog toga što su imali dospjelih obveza na dan 31. ožujka 2022. godine.⁶² Nastavno na to, početkom 2024. godine, UEFA je kaznila i Hrvatski nogometni savez kao ovlaštenog davatelja licenci zbog toga što nije dovoljno istražio izvješća koja su navedeni klubovi podnijeli tijekom postupka davanja licenci.⁶³ O ovim odlukama *CFCB*-a detaljnije se raspravlja u poglavljima 6.1. i 6.2.

4.3.2. Zahtjev stabilnosti

Zahtjev stabilnosti je proizašao iz tzv. „*break-even*“ pravila koji je zamišljen kao temeljni segment kontrole klubova.⁶⁴ „*Break-even*“ je zamijenjen zahtjevom stabilnosti izmjenom Pravilnika iz 2022. godine, a zabranjuje klubovima da imaju relevantne rashode veće od svojih relevantnih prihoda u trogodišnjim intervalima, uz određeno odstupanje. Pojednostavljeno rečeno, klubovi ne mogu trošiti više nego što zarađuju. Na primjer, pri određivanju usklađenosti kluba s *break-even* pravilom za UEFA-ino klupsko natjecanje u sezoni 2018./2019., procjenjuju se godišnji prihodi i rashodi kluba za izvještajna razdoblja tijekom 2018., 2017. i 2016. godine.⁶⁵ Prema Pravilniku, relevantni prihodi uključuju prihode od ulaznica, sponzorstva, televizijskih prava, komercijalne aktivnosti, transfera igrača, prihode

⁶⁰ *Ibid.*, čl. 81. – 84.

⁶¹ *Ibid.*

⁶² UEFA kaznila Rijeku i Osijek zbog kršenja zahtjeva financijskog nadzora/solventnosti, <https://hnl.hr/news/25207/uefa-kaznila-rijeku-i-osijek-zbog-kršenja-zahtjeva-financijskog-nadzorasolventnosti/>, pristupljeno: 16. lipnja 2024.

⁶³ UEFA žestoko kaznila HNS, Osijek i Rijeka nisu smjeli igrati Europu!? Hrvatskim klubovima prijete i izbacivanje, <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/hnl/uefa-zestoko-kaznila-hns-osijek-i-rijeka-nisu-smjeli-igrati-europu-hrvatskim-klubovima-prijete-i-izbacivanje-15418579>, pristupljeno: 16. lipnja 2024.

⁶⁴ Medić, *op. cit.* (bilj. 13), str. 337.

⁶⁵ Taormina, *op. cit.* (bilj. 3), str. 1283.

iz UEFA-inih nagradnih fondova i fonda solidarnosti te druge operativne prihode.⁶⁶ Pri tome se posebno javlja problem velikih novčanih uplata (eng. *money injections*) vlasnika klubova i trećih osoba. Naime, izravne ili neizravne novčane injekcije od strane vlasnika ili s njim povezanih osoba ne ubrajaju se u relevantne prihode". Drugim riječima, UEFA na taj način utječe na klubove i njihove vlasnike da posluju samoodrživo, štiteći klubove od sumnjivih ulaganja trećih osoba koje često dugoročno za njih nisu dobra.⁶⁷ Upravo to dovodi klubove do opreznijih ulaganja i dubljih procjena igrača prilikom potrebe za ulaznim transferom. S druge strane, relevantnim rashodima se smatraju troškovi prodaje, troškovi zaposlenika uključujući i igrače te drugi operativni troškovi.⁶⁸

Razlika između relevantnih prihoda i relevantnih rashoda izračunatih u odnosu na jedno izvještajno razdoblje se smatra nogometnom zaradom (eng. *football earnings*), dok je ukupna nogometna zarada (eng. *aggregate football earnings*) zbroj nogometne zarade kluba za svako od tri uzastopna izvještajna razdoblja do i uključujući izvještajno razdoblje koje završava u kalendarskoj godini u kojoj počinju UEFA-ina klupska natjecanja.⁶⁹ Pravilnik navodi da klubovi postupaju u skladu s ovim zahtjevom ako imaju suficit ukupne nogometne zarade ili je ona unutar prihvatljivog odstupanja.⁷⁰

Prihvatljivo odstupanje se definira kao najveći mogući deficit ukupne nogometne zarade kluba i iznosi 5 milijuna eura. Međutim, klub može premašiti taj iznos do najviše 60 milijuna eura, ako je taj iznos u cijelosti pokriven kapitalom ili doprinosima do izvještajnog razdoblja koje završava u kalendarskoj godini u kojoj počinju UEFA-ina klupska natjecanja. Prihvatljivo odstupanje se može još dodatno povećati do 10 milijuna eura za svako izvještajno razdoblje, u razdoblju nadzora tijekom kojeg klubu nije izrečena disciplinska mjera radi kršenja kriterija nadzora, klub nije predmet sporazuma s CFCB-om i ispunjava financijske uvjete propisane Pravilnikom koji se tiču pozitivnog kapitala, brzog odnosa (eng. *quick ratio*), održivog dugovanja te neprekidnog poslovanja (eng. *going concern*).⁷¹

⁶⁶ *UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2024, op. cit.* (bilj. 28), Annex J, J.2.1.

⁶⁷ Caglio, Ariela; D'Andrea, Angelo; Masciandaro, Dinato; Ottaviano, Gianmarco; „Does Fair Play matter? UEFA regulation and financial sustainability in the european football industry“, u: *BAFFI CAREFIN Centre Research Paper Series no. 2016- 38*, str. 4.

⁶⁸ *UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2024, op. cit.* (bilj. 28), Annex J, J.3.1.

⁶⁹ *Ibid.*, čl. 87.

⁷⁰ *Ibid.*, čl. 91.

⁷¹ *Ibid.*, čl. 88.

4.3.3. Zahtjevi kontrole troškova

Posljednji, zahtjev kontrole troškova se odnosi na određivanje matematičke formule i pravila izračuna troškova nogometnog kluba prema vlastitim igračima i zaposlenicima. Izračun troškova kluba se dobiva kao zbroj plaća zaposlenika, amortizacije troškova igrača te troškova agenata, menadžera i posrednika, podijeljena sa zbrojem promjena u prihodu kluba i profita odnosno gubitka ostvarenim na izlaznim transferima.⁷²

Osnovno pravilo u pogledu ovog zahtjeva je da takav ukupni trošak kluba na zaposlenike ne smije biti veći od 70% godišnjeg prihoda.⁷³ Međutim, s obzirom na to da su ovim zahtjevom po prvi puta u povijesti klubovi podvrgnuti kontroli troškova zaposlenika, UEFA je, kako bi im pružila dovoljno vremena za prilagodbu, odlučila da će se ovo pravilo početi postupno primjenjivati od sezone 2022./2023. od kada je dopušteni postotak ukupnog troška kluba na zaposlenike u odnosu na godišnje prihode bio 90%, da bi se potom za sezonu 2023./2024. smanjio na 80%, te da će se konačno ovo pravilo u punom opsegu početi primjenjivati tek od sezone 2024./2025.⁷⁴

Zaključno, vrijedi još jednom napomenuti kako se ove odredbe zahtjeva kontrole troškova klubova primjenjuju isključivo na klubove koji imaju ukupne troškove zaposlenika veće od 30 milijuna eura.⁷⁵

5. POSTUPAK PRED TIJELOM ZA FINACIJSKU KONTROLU KLUBOVA

Radi kontrole usklađenosti rada klubova s Pravilnikom, Izvršni odbor UEFA-e je u lipnju 2012. godine odobrio formiranje Tijela za financijsku kontrolu klubova. Tom odlukom, CFCB je zamijenio dotadašnju Komisiju za financijsku kontrolu klubova te su mu proširene ovlasti.⁷⁶ Posljedično je donesen i novi Pravilnik o postupku pred tijelom za financijsku

⁷² *Ibid.*, čl. 93.

⁷³ *Ibid.* čl. 94.

⁷⁴ Explainer: UEFA's new Financial Sustainability regulations, <https://www.uefa.com/news-media/news/0274-14da0ce4535d-fa5b130ae9b6-1000--explainer-uefa-s-new-financial-sustainability-regulations/>, pristupljeno: 16. lipnja 2024.

⁷⁵ *UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2024.*, *op. cit.* (bilj. 28), čl. 80.05.

⁷⁶ Taormina, *op. cit.* (bilj. 3), str. 1275.

kontrolu klubova (dalje u tekstu: Pravilnik o postupku) koji detaljno uređuje ustroj *CFCB*-a, kao i postupak pred tim tijelom.⁷⁷

5.1. Tijelo za financijsku kontrolu klubova (*CFCB*)

CFCB je pravosudno tijelo UEFA-e koje može izreći disciplinske mjere u slučaju neispunjavanja zahtjeva navedenih u Pravilniku. Na njegove konačne odluke moguće je uložiti žalbu isključivo pred Sportskim arbitražnim sudom (dalje u tekstu: *CAS*) u Lausanni. Dvije su osnovne uloge *CFCB*-a: utvrđivanje jesu li davatelji licence (nacionalni savezi ili njihove lige) i podnositelji zahtjeva za licencu (klubovi) ispunili kriterije licenciranja ili zahtjeve financijske održivosti te odlučivanje o slučajevima koji se odnose na podobnost kluba za sudjelovanje u UEFA-inim klupskim natjecanjima.⁷⁸

CFCB se sastoji od dva tijela: Prvostupanjskog vijeća i Žalbenog vijeća. Oba se sastoje od predsjednika te još najmanje tri člana, od kojih je jedan potpredsjednik. Pritom, ni jedna osoba ne može istovremeno sudjelovati u radu oba vijeća. Članove *CFCB*-a bira Izvršni odbor UEFA-e na mandat od četiri godine.⁷⁹ Oni su nepristrani i neovisni te ih obvezuju isključivo zakoni, Statut te drugi propisi UEFA-e. Također, članovi *CFCB*-a ne mogu istovremeno biti članovima niti jednog drugog organa, tijela ili odbora UEFA-e, kao ni organa, tijela, odbora ili administrativnog odjela saveza člana UEFA-e, uključujući i bilo koju ligu ili klub pridružen savezu članu UEFA-e.⁸⁰

Pri donošenju svojih odluka, *CFCB* primjenjuje Statut UEFA-e, pravila i propise UEFA-e i, a supsidijarno, švicarsko pravo.⁸¹

Prvostupanjsko vijeće je nadležno u pogledu:

- a. utvrđivanja jesu li klubovi i davatelji licence ispunili svoje obveze i jesu li klubovi ispunili kriterije licenciranja utvrđene u Pravilniku i/ili Pravilniku o licenciranju klubova za UEFA-ina natjecanja ženskih klubova, u trenutku kada je licenca

⁷⁷ *Procedural rules governing the UEFA Club Financial Control Body, Edition 2012*, <https://documents.uefa.com/v/u/yTsY1dKF53UtuEXQXI8XrQ>, pristupljeno: 17. lipnja 2024.

⁷⁸ Club Financial Control Body, <https://www.uefa.com/running-competitions/integrity/club-financial-control-body/>, pristupljeno: 18. lipnja 2024.

⁷⁹ *Procedural rules governing the UEFA Club Financial Control Body, Edition 2024*, <https://documents.uefa.com/r/nHv3q1dbyHSMqJU~IQLJ5w/root>, čl. 3-4., pristupljeno: 17. lipnja 2024.

⁸⁰ *Ibid.*, čl. 6.-7.

⁸¹ *Ibid.*, čl. 24. – 25.

- dodijeljena te isto tako hoće li klubovi, nakon što im je licenca dodijeljena, nastaviti ispunjavati svoje obveze i kriterije licenciranja utvrđene u UEFA-inim pravilnicima
- b. utvrđivanja ispunjavaju li klubovi svoje obveze i zahtjeve za kontrolu klubova navedene u Pravilniku;
 - c. sklapanja sporazuma sukladno Pravilniku o postupku;
 - d. izricanja disciplinskih mjera u slučaju neispunjavanja zahtjeva navedenih u UEFA-inim pravilnicima
 - e. odlučivanja o predmetima koji se odnose na podobnost kluba za sudjelovanje u UEFA-inim klupskim natjecanjima u mjeri predviđenoj propisima koji uređuju ta natjecanja;
 - f. odlučivanja o zahtjevima za izuzeće od trogodišnjeg pravila.

Nadležnost Žalbenog vijeća je odlučivanje o žalbama na odluke koje je donijelo Prvostupanjsko vijeće.⁸²

5.1.1. Postupak pred Prvostupanjskim vijećem

Postupak otvara predsjednik prvostupanjskog vijeća, o tome obavještava tuženika te istovremeno imenuje izvjestitelja koji utvrđuje činjenice i prikuplja sve relevantne dokaze. Nakon prikupljanja dokaza, izvjestitelj iznosi svoje zaključke Prvostupanjskom vijeću, zajedno s prijedlogom odluke. Potom, predsjednik Prvostupanjskog vijeća obavještava tuženika o zaključcima izvjestitelja i odgovarajućim dokazima te poziva tuženika da, u ostavljenom roku, podnese pisana očitovanja zajedno sa svim dokazima. Također, predsjednik prvostupanjskog vijeća može sazvati raspravu na vlastitu inicijativu, na zahtjev tuženika ili izvjestitelja. Ako je rasprava sazvana, prvo se saslušava izvjestitelj, a zatim tuženik. Na kraju, članovi prvostupanjskog vijeća pristupaju vijećanju i glasanju pri čemu izvjestitelj ne sudjeluje i ne glasa.

Na kraju vijećanja, Prvostupanjsko vijeće može donijeti odluku o:

- a. odbacivanju predmeta;
- b. prihvaćanju ili odbijanju prijema kluba u UEFA-ino natjecanje;
- c. prihvaćanju ili odbijanju zahtjeva za izuzećem od trogodišnjeg pravila;
- d. zaključivanju sporazuma s tuženikom u skladu s propisima; te
- e. izricanju disciplinske mjere tuženiku u skladu s ovim pravilnikom.⁸³

⁸² *Ibid.*, čl. 5.

⁸³ *Ibid.*, čl. 12. – 14.

Disciplinske mjere koje se mogu izreći klubovima i davateljima licence su: upozorenje, opomena, novčana kazna, oduzimanje bodova, zadržavanje prihoda od UEFA-inih natjecanja, zabrana registracije novih igrača u UEFA-ina natjecanja, ograničenje broja igrača koje klub može prijaviti za sudjelovanje u UEFA-inim natjecanjima, diskvalifikacija iz natjecanja u tijeku i/ili izbacivanje iz budućih natjecanja te oduzimanje naslova prvaka ili nagrade. S druge strane, disciplinske mjere koje se mogu izreći tuženiku pojedincu su: upozorenje, opomena, novčana kazna, suspenzija na određeni broj utakmica ili na određeno ili neodređeno razdoblje, suspenzija obavljanja određene funkcije na određeni broj utakmica ili na određeno ili neodređeno razdoblje te zabrana obavljanja bilo kakve aktivnosti vezane uz nogomet.⁸⁴

Protiv odluka prvostupanjskog vijeća koje su konačne ne može se podnijeti žalba. To su odluke u kojima su propisane slijedeće sankcije: upozorenja, ukori, novčane kazne do 10.000 €, odluke o zahtjevima za izuzeće od trogodišnjeg pravila te odluke u posebno hitnim slučajevima.⁸⁵

Prema Izvješću o radu *CFCB*-a za period 2021. – 2023., u navedenom razdoblju, Prvostupanjsko vijeće je donijelo 75 odluka. Od 45 slučajeva, od kojih se 43 odnosi na klubove, a dva na davatelje licence za koje je utvrđeno da krše propise UEFA-e, s 11 klubova i dva davatelja licence su sklopljeni sporazumi. Preostala 32 slučaja su rezultirala disciplinskim mjerama Prvostupanjskog vijeća. Žalbenom vijeću je uloženo tek sedam žalbi, od čega šest u slučajevima kršenja zahtjeva solventnosti te jedan slučaj kršenja zahtjeva stabilnosti. Od navedenih sedam žalbi, Žalbeno vijeće u potpunosti je potvrdilo pet odluka, dok su preostale dvije djelomično potvrđene.⁸⁶

5.1.2. Postupak pred Žalbenim vijećem

Izjava o podnošenju žalbe se podnosi Žalbenom vijeću u pisanom obliku, u roku od tri dana od izdavanja obrazložene odluke Prvostupanjskog vijeća. U naknadnom roku od pet dana koji počinje protekom trodnevnog roka za podnošenje izjave, žalitelj mora podnijeti obrazložene žalbene razloge. Oni moraju sadržavati prikaz činjenica i pravnih argumenata na koje se poziva žalitelj, dokaze i zaključke žalitelja. Žalbeno vijeće može, ali ne mora uzeti u razmatranje nove činjenice ili dokaze koje je podnio podnositelj žalbe, a koje su mu bile

⁸⁴ *Ibid.*, čl. 29.

⁸⁵ *Ibid.*, čl. 17.

⁸⁶ *Compliance and investigation activity report 2021-2023, Bulletin 2023*, https://editorial.uefa.com/resources/0289-19f9b0c4aad2-c1ccaf2c0e04-1000/compliance_and_investigation_bulletin_2023.pdf, pristupljeno: 18. lipnja 2024.

poznate ili je razumno za očekivati da su mu mogle biti poznate prilikom očitovanja pred Prvostupanjskim vijećem.⁸⁷

Postupak pred Žalbenim vijećem vodi predsjednik Žalbenog vijeća koji obavještava stranke o žalbi te određuje odgovarajući rok u kojemu se mogu očitovati. On također može sazvati raspravu, bilo na vlastitu inicijativu, ili na zahtjev podnositelja žalbe. Na kraju vijećanja, Žalbena vijeće može donijeti sljedeće odluke, od kojih su sve konačne:

- a. odbaciti predmet;
- b. potvrditi, izmijeniti ili poništiti odluku Prvostupanjskog vijeća;
- c. prihvatiti ili odbiti prijem kluba u UEFA-ino natjecanje; te
- d. izreći disciplinske mjere.⁸⁸

Pri tome, disciplinske mjere Žalbenog vijeća iste su kao i Prvostupanjskog.

Oba vijeća donose svoje konačne odluke običnom većinom, u nazočnosti najmanje tri člana koji su sudjelovali u vijećanju. Suzdržani glasovi ne uzimaju se u obzir, a u slučaju izjednačenog broja glasova, odlučujući je glas predsjednika vijeća.

Žalbe na konačne odluke Prvostupanjskog ili Žalbenog vijeća mogu se podnijeti samo CAS-u, sukladno UEFA-inom Statutu. Pritom, važno je za naglasiti kako referentni datum za procjenu finansijskih podataka, činjenica i dokaza koje su stranke dostavile u postupku ne smije biti kasniji od datuma konačne odluke protiv koje je uložena žalba. U svakom slučaju, CAS neće uzeti u obzir nove činjenice ili dokaze koji su žalitelju bili poznati ili je razumno za očekivati da su mu mogli biti poznati tijekom postupka pred vijećima, a koje nije iznio.⁸⁹

Međutim, kao što je prethodno navedeno, već je pred Žalbenim vijećem mali broj predmeta pa je razumno za pretpostaviti kako pred CAS, kao instancu trećeg stupnja, dolazi njih još manji broj.

Zastarni rok za pokretanje postupaka povodom povrede Pravilnika je pet godina od počinjenja povrede.⁹⁰

⁸⁷ *Procedural rules governing the UEFA Club Financial Control Body, Edition 2024, op. cit. (bilj. 79), čl. 18.*

⁸⁸ *Ibid.*, čl. 19. – 20.

⁸⁹ *Ibid.*, čl. 34.

⁹⁰ *Ibid.*, čl. 37.

6. PREGLED IZABRANIH ODLUKA PRED *CFCB*-om I CAS-om

6.1. FC2202NOP – HNK Rijeka⁹¹

Krajem kolovoza 2022. godine, *CFCB* je otvorio istragu nad HNK Rijeka (dalje u tekstu: Rijeka) zbog sumnje u nepoštivanje Pravilnika. Cijeli slučaj se može sažeti na dva osnovna razloga: nepoštivanje zahtjeva solventnosti te nepoštivanje UEFA-inih uvjeta licenciranja klubova. Prilikom utvrđivanja je li Rijeka ispunila zahtjeve solventnosti je mjerodavan Pravilnik iz 2022. godine. S druge strane, s obzirom na to da se radi o postupku licenciranja za sudjelovanje u UEFA-inim klupskim natjecanjima za sezonu 2022./2023. u sklopu kojeg su klubovi imali obveze prije stupanja na snagu Pravilnika iz 2022. godine, mjerodavan je Pravilnik iz 2018. godine.

Rijeka je dostavila *CFCB*-u svu potrebnu dokumentaciju o nadzoru koju je Hrvatski nogometni savez potvrdio, a koja je sadržavala podatke o dospjelim obvezama na dan 15. srpnja 2022., u iznosu od 238,000 EUR, od čega 230,000 EUR drugim nogometnim klubovima te preostalih 8,000 EUR zaposlenicima. Prvostupanjsko vijeće je smatralo navedene iznose značajnima te je pokrenulo postupak, o čemu je klub obaviješten. Odredilo je izvjestitelja, zatražilo Rijeku ažurirane podatke o obvezama te da do 9. rujna 2022. podnese primjedbe i sve dokaze koje smatra korisnim ili prikladnim u vezi s prijavljenim dospjelim obvezama.⁹²

Na temelju istraživanja, prikupljenih dokaza te razmjene dokumenata s Rijekom i HNS-om, a u skladu s UEFA-inim propisima, izvjestitelj *CFCB*-a je utvrdio da je Rijeka prekršila zahtjeve solventnosti u pogledu nepodmirenih obveza prema drugim nogometnim klubovima i zaposlenicima. Štoviše, izvjestitelj ističe da je dospjela obveza na dan 15. srpnja 2022., postojala i na dan 31. ožujka 2022., što znači da je Rijeka bila u zakašnjenju više od 90 dana što prema Pravilniku predstavlja otegotnu okolnost.⁹³ Slijedom toga, izvjestitelj je predložio Prvostupanjskom vijeću da izrekne sljedeće disciplinske mjere:

- a. Isključenje iz sljedećeg UEFA-inog klupskog natjecanja za koje bi se Rijeka inače kvalificirala u sljedeće tri sezone. Pri tome, ovo isključenje bi bilo uvjetno i trebalo bi se provesti samo ako bi Prvostupanjsko vijeće utvrdilo da Rijeka krši zahtjeve solventnosti u bilo kojem od rokova plaćanja u sljedeće tri sezone.

⁹¹ UEFA Club Financial Control Body, FC2202NOP od 24. ožujka 2023., https://editorial.uefa.com/resources/0286-193a458177e3-f442777bc425-1000/hnk_rijeka_-_cfcf_first_chamber_-_march_2023.pdf, pristupljeno: 18. lipnja 2024.

⁹² *Ibid.*, t. 2. – 10.

⁹³ *Ibid.*, t. 39.

- b. vraćanje prihoda u iznosu od 450.000 EUR, što predstavlja prihod koji je klub stekao sudjelovanjem u Konferencijskoj ligi u sezoni 2022/23.⁹⁴

Prvostupanjsko vijeće je, u šesteročlanom sastavu na temelju zaključaka i prijedloga odluke izvjestitelja, započelo s razmatranjem predmeta. U pogledu sumnje u nepoštivanje zahtjeva solventnosti, Prvostupanjsko vijeće je utvrdilo da je Rijeka sama prijavila neplaćene dospjele obveze prema nogometnim klubovima u dva propisana roka plaćanja, i to: 180.000 EUR na dan 15. srpnja 2022. te 125.000 EUR na dan 15. siječnja 2023.⁹⁵

Rijeka nije osporila dospelost ovih iznosa. Međutim, u svojim očitovanjima kao razlog pravodobnog neplaćanja istaknula je da: „te iznose nije mogla pravodobno platiti jer nije primila značajne prihode od druga dva nogometna kluba“.⁹⁶ Konkretno, Rijeka je navela kako nije primila uplatu od 997.500 EUR od drugog nogometnog kluba, s objašnjenjem da je navedeni iznos prebačen na pogrešan bankovni račun zbog hakerskog napada, a 190.000 EUR koji joj duguje drugi nogometni klub još uvijek nije primila unatoč odluci FIFA-e. Kao odgovor na to, Prvostupanjsko vijeće je zauzelo stajalište kako takva situacija ne opravdava neplaćanje iznosa drugim nepovezanim klubovima, stoga navedene iznose i dalje kvalificira kao dospjele obveze.⁹⁷

U svojim očitovanjima, Rijeka je dalje iznijela argumente da je početkom veljače 2022. sklopila usmene ugovore o odgodi plaćanja dospelih obveza s ta dva nogometna kluba koji su naknadno, 31. kolovoza i 1. rujna 2022., pismeno formalizirani. Stoga, Prvostupanjsko vijeće primjećuje da je Rijeka sklopila usmene ugovore o odgodi prije roka plaćanja koji su pisani oblik stekli tek nakon propisanih rokova 31. ožujka 2022. i 15. srpnja 2022.⁹⁸ Pravilnik (2022.) propisuje da se dugovi ne smatraju dospelim, ako klub-dužnik može dokazati da su primjenjivi rokovi, 31. ožujka, 15. srpnja, 15. listopada i 15. siječnja odgođeni, odnosno da je sklopljen sporazum pisanim putem s vjerovnikom radi produljenja roka plaćanja.⁹⁹ Shodno tome, Prvostupanjsko vijeće zauzelo je stav da je Rijeka zaista bila u zakašnjenju na dan 31. ožujka 2022. i 15. srpnja 2022 prema drugim nogometnim klubovima te također ističe da Rijeku ništa

⁹⁴ *Ibid.*, t. 40.

⁹⁵ *Ibid.*, t. 45., 63.

⁹⁶ *Ibid.*, t. 72.

⁹⁷ *Ibid.*, t. 73. – 75.

⁹⁸ *Ibid.*, t. 76.

⁹⁹ *UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2022, op. cit.* (bilj. 27), Annex H.1.2.

nije moglo spriječiti u sklapanju pisanih ugovora prije 31. ožujka 2022., ako je usmeni dogovor s vjerovnicima očito bio postignut prije tog datuma.¹⁰⁰

U pogledu neplaćenih dospjelih obveza prema svoja dva zaposlenika, Rijeka ih nije osporila, ali s obzirom na to da se radilo o manjem iznosu te činjenici da se odnosi na samo dva zaposlenika, Prvostupanjsko vijeće je zauzelo stav kako se radi o neznatnom kršenju propisa te kako bi sankcioniranje bilo nerazmjerno počinjenu povredu.¹⁰¹

S obzirom na sve navedeno, Prvostupanjsko vijeće je donijelo odluku o uvjetnom isključenju Rijeke iz sljedećeg UEFA-inog klupskog natjecanja u koje bi se kvalificirala u sljedeće tri sezone. Dakle, disciplinska mjera isključenja će biti primijenjena samo ako Rijeka prijavi dospjele nepodmirene obveze u bilo kojem od propisanih rokova plaćanja u sezoni 2023./2024.¹⁰²

Što se tiče navodnog nepoštivanja odredbi o uvjetima licenciranja, Pravilnik propisuje kako klub mora dokazati da na dan 31. ožujka prije sezone za koju se licenca traži, nema dospjelih obveza prema drugim nogometnim klubovima kao rezultat transfera poduzetih prije 31. prosinca prethodne godine. Rijeka mora dostaviti davatelju licence tablicu koja sadrži taksativno navede podatke u vezi svih transfera u relevantnom razdoblju.¹⁰³

Iz već spomenutih činjenica, Prvostupanjsko vijeće primjećuje da je Rijeka sama prijavila dospjele obveze prema nogometnim klubovima na dan 15. srpnja 2022. u ukupnom iznosu od 180.000 EUR. Na temelju dostavljenih informacija, Prvostupanjsko vijeće utvrđuje da je Klub bio dužan 100,000 EUR već 15. veljače 2022., a 60,000 EUR drugom nogometnom klubu od 1. ožujka 2022. te da se ti iznosi odnose na transfere poduzete prije 31. prosinca 2021. Preostali iznos od 20,000 EUR se odnosi na transfer poduzet nakon 31. prosinca 2021. i stoga je taj iznos isključen iz ovog predmeta. U svakom slučaju, i sama Rijeka potvrđuje kako je bila u zakašnjenju u iznosu od 160.000 EUR na dan 31. ožujka 2022.

Slijedom utvrđenog te na temelju priznanja Rijeke, Prvostupanjsko vijeće nalazi da nije ispunila gore spomenuti kriterije koji moraju biti zadovoljeni kako bi se dobila licenca za sudjelovanje u klupskim natjecanjima UEFA-e za sezonu 2022./2023. te posljedično tomu utvrđuje da dodijeljena licenca nije dobivena u skladu s Pravilnikom.¹⁰⁴

¹⁰⁰ UEFA Club Financial Control Body, FC2202NOP, *op. cit.* (bilj. 91), t. 80.

¹⁰¹ *Ibid.*, t. 85. – 86.

¹⁰² *Ibid.*, t. 116.

¹⁰³ *UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations, Edition 2018*, čl. 49

<https://documents.uefa.com/v/u/MFxegLNKekYyh5JSafuhg>, pristupljeno 20. lipnja 2024.

¹⁰⁴ UEFA Club Financial Control Body, FC2202NOP, *op. cit.* (bilj. 91), t. 90. – 92.

Uzimajući navedeno u obzir te radi ujednačavanja odluka oba vijeća *CFCB*-a, temeljem prijedloga izvjestitelja, Prvostupanjsko vijeće je izreklo Rijeci novčanu kaznu koja odgovara iznosu kojeg je stekla sudjelovanjem u Konferencijskoj ligi u sezoni 2022./2023., odnosno 450,000 EUR, s obrazloženjem da je: "... ova sankcija razumna i razmjerna jer osigurava da se prema klubovima postupa jednako. Kazna mora biti pravedna za one klubove koji su sudjelovali u UEFA-inim klupskim natjecanjima poštujući UEFA-ine propise u potpunosti. To je jedina disciplinska mjera koja klub vraća u situaciju u kojoj bi bio da nije sudjelovao u UEFA-inim klupskim natjecanjima. Također je u skladu sa sudskom praksom *CFCB*-a i stoga osigurava određeni stupanj predvidljivosti i sigurnosti za slične slučajeve."¹⁰⁵

HNK Rijeka je uložila žalbu na ovu odluku Žalbenom vijeću, koje ju je odbacilo i potvrdilo disciplinske mjere koje je izreklo Prvostupanjsko vijeće.¹⁰⁶

6.2. FC2203NOP – NK Osijek¹⁰⁷

Slučaj drugog hrvatskog kluba, NK Osijek (dalje u tekstu: Osijek), vrlo je sličan prethodnom. Naime, *CFCB* je otvorio istragu nad Osijekom radi sumnje u nepoštivanje UEFA-inih propisa iz istih razloga kao i HNK Rijeka u prethodnom primjeru: nepoštivanje zahtjeva solventnosti i UEFA-inih uvjeta licenciranja klubova. Predmeti su otvoreni istoga dana, isti datumi plaćanja su relevantni za oba slučaja, odnose se na iste sezone te se s toga na oba primjenjuju isti Pravilnici. Slijedom toga, a radi izbjegavanja ponavljanja, prikaz ovog predmeta je sažet na činjenice koje se razlikuju u odnosu na prethodni.

U pogledu nepoštivanja zahtjeva solventnosti, Osijek je sam prijavio dospjele obveze prema nogometnim klubovima na tri različita propisana roka plaćanja, i to: 746.000 EUR na dan 15. srpnja 2022.; 1.589.000 EUR na dan 15. listopada 2022. te 1.733.000 EUR na dan 15. siječnja 2023.¹⁰⁸

¹⁰⁵ *Ibid.*, t. 107. – 109.

¹⁰⁶ *Ibid.* str. 28.

¹⁰⁷ UEFA Club Financial Control Body, FC2203NOP od 24. ožujka 2023., <https://editorial.uefa.com/resources/0286-193a46e5f6e4-1465c0f0d258-1000/nk-osijek-cfcb-first-chamber-march-2023.pdf>, pristupljeno 18. lipnja 2024.

¹⁰⁸ *Ibid.*, t. 59.

Osim toga, Osijek je sam prijavio i dospjele obveze prema svojih 48 zaposlenika na dva propisana roka plaćanja: 1.151.000 EUR na dan 15. listopada 2022. te 863.000 EUR na dan 15. siječnja 2023.¹⁰⁹

Slijedom toga, Prvostupanjsko vijeće je utvrdilo kako je Osijek imao neplaćene dospjele obveze u tri propisana roka plaćanja u ukupnom iznosu od:

- a. 746.000 EUR na dan 15. srpnja 2022.
- b. 2.740.000 EUR na dan 15. listopada 2022., te
- c. 2.596.000 EUR na dan 15. siječnja 2023.¹¹⁰

Osijek nije osporavao dospelost niti jednog od ovih iznosa, ali se pravdao činjenicom da su poteškoće u pogledu plaćanja izazvane izgradnjom novog stadiona. Prvostupanjsko vijeće navedeni argument nije smatrao opravdanim za nepodmirivanje obveza prema drugim nogometnim klubovima i zaposlenicima. Štoviše, ističe da su dospjeli iznosi prijavljeni 15. listopada 2022. i 15. siječnja 2023. značajni s obzirom na to da predstavljaju više od 10% poslovnih prihoda kluba te zaključuje da su navedene činjenice pokazatelj da Osijek nije odgovarajuće upravljao svojim financijama.¹¹¹

Prvostupanjsko vijeće je izreklo Osijeku disciplinsku mjeru uvjetnog isključenja iz sljedećeg UEFA-inog klupskog natjecanja u koje bi se klub kvalificirao u sljedeće tri sezone. Dakle, disciplinska mjera isključenja će biti primijenjena samo ako Osijek prijavi dospjele nepodmirene obveze u bilo kojem od propisanih rokova plaćanja u sezoni 2023./2024. ili sezoni 2024./2025. Uz to, izrečena je i novčana kazna u iznosu od 150.000 EUR.¹¹²

U pogledu navodnog nepoštivanja odredbi o uvjetima licenciranja, mjerodavno pravo je isto kao i u slučaju HNK Rijeke. Osijek je sam prijavio dospjele obveze prema nogometnim klubovima na dan 15. srpnja 2022. u iznosu od 746.000 EUR. Na temelju informacija kluba, Prvostupanjsko vijeće je utvrdilo kako je za taj iznos dospjeće nastupilo 1. veljače 2022. godine, što znači da je klub 31. ožujka 2022. imao dospjelih obveza prema drugim nogometnim klubovima te da nije ispunio uvjete predviđene Pravilnikom za dobivanje licence. Osijek je i sam potvrdio da je na 31. ožujka 2022. imao dug prema drugom nogometnom klubu u iznosu od 746.000 EUR.¹¹³

¹⁰⁹ *Ibid.*, t. 64.

¹¹⁰ *Ibid.*, t. 67.

¹¹¹ *Ibid.*, t. 90. – 91.

¹¹² *Ibid.*, t. 98.

¹¹³ *Ibid.*, t. 70. – 71.

Uzeći u obzir da Osijek nije dobio licencu za sezonu 2022./2023. u skladu s Pravilnikom, Prvostupanjsko vijeće je izreklo novčanu kaznu, istovjetnu kazni izrečenoj Rijeci u pogledu nepoštivanja odredbi o licenciranju klubova, od 450.000 EUR s istim obrazloženjem kao i u predmetu HNK Rijeka.¹¹⁴

Osijek je također podnio žalbu na odluku, međutim Žalbeno vijeće ju je odbacilo i potvrdilo disciplinske mjere koje je izreklo Prvostupanjsko vijeće.¹¹⁵

6.3. CAS 2018/A/5937 Paris Saint-Germain Football SASP v. UEFA¹¹⁶

Agresivno trošenje PSG-a, nakon što ga je 2011. godine kupilo katarsko društvo *Qatar Sports Investments*, ubrzo je privuklo pažnju nogometne javnosti i UEFA-e. Zbog toga je u veljači 2014. godine, Istražno vijeće *CFCB*-a (koje je prema tadašnjem Pravilniku odgovaralo današnjem Prvostupanjskom vijeću) otvorilo istragu o navodnom nepoštivanju *break-even* pravila (današnji zahtjev stabilnosti). Istraga je završila sklapanjem sporazuma u svibnju iste godine te je prema mišljenju Istražnog vijeća, PSG poštivao sporazum odnosno ispunio sve tražene zahtjeve u pogledu *break-even* pravila za trogodišnje razdoblje koje je završilo 2016.¹¹⁷

Međutim, transferima Neymara i Mbappéa za koje je PSG u manje od godinu dana platio više od 400 milijuna eura, PSG se ponovo našao pred Istražnim vijećem. No, 13. lipnja 2018., Glavni istražitelj je obavijestio PSG o odbacivanju predmeta i zatvaranju istrage jer su sporne transakcije bile unutar dopuštenog gubitka od 30 milijuna eura za trogodišnje razdoblje, do 2017. godine.¹¹⁸

Ovakva odluka je izazvala brojne polemike, no, argumentirana je time da su sponzorstava omogućila PSG-u da generira dovoljan prihod da nadoknadi troškove transfera unutar propisanih rokova. Naime, katarska javna trgovačka društva plaćala su sponzorske iznose znatno iznad tržišne vrijednosti, a zatim bi PSG tim sponzorstvima opravdavao prihode. Primjerice, posebno unosan sporazum je bio petogodišnji ugovor vrijedan 1.075 milijardi eura s Katarskom turističkom zajednicom, s ciljem 'brendiranja Katra'.¹¹⁹

¹¹⁴ *Ibid.*, t. 86.

¹¹⁵ *Ibid.*, str. 25.

¹¹⁶ *Court of Arbitration for Sport*, 2018/A/5937 od 19. ožujka 2019., <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/5937.pdf>, pristupljeno: 18. lipnja 2024.

¹¹⁷ *Ibid.*, t. 4. – 9.

¹¹⁸ *Ibid.*, t. 10. – 12.

¹¹⁹ *Football Leaks: les contrats surévalués du PSG version qatarie*, https://www.lemonde.fr/football/article/2018/11/02/football-leaks-le-psg-aurait-use-d-un-dopage-financier-avec-l-aide-de-l-uefa_5378262_1616938.html, pristupljeno 22. lipnja 2024.

22. lipnja 2018., Predsjednik *CFCB*-a, ne slažući se s odlukom Glavnog istražitelja prilikom preispitivanja odluke, službeno je informirao PSG o nastavku postupka pred Drugostupanjskim vijećem (eng. *Adjudatory Chamber*), koje 19. rujna 2018., donijelo odluku o vraćanju predmeta Glavnom istražitelju budući da je prvotna odluka Glavnog istražitelja o odbacivanju slučaja bila očito pogrešna.¹²⁰

Nedugo nakon toga, 3. listopada 2018. PSG podnosi žalbu *CAS*-u, prvenstveno radi proteka desetodnevnog roka za preispitivanje odluke od strane Drugostupanjskog vijeća. Naime, tadašnji Pravilnik o postupku je propisivao da svaku odluku Glavnog istražitelja *CFCB*-a može preispitati Drugostupanjsko vijeće na zahtjev strane na koju se izravno odnosi u roku od deset dana od datuma objave odluke.¹²¹ S druge strane, UEFA je obrazložila kako je odluka donesena izvan roka jer Drugostupanjsko vijeće u dobroj vjeri da detaljno ocijeni složena pitanja ovog slučaja, nije bilo u mogućnosti donijeti odluku u primjenjivom roku.¹²²

CAS je prihvatio žalbu PSG-a, poništio odluku drugostupanjskog vijeća *CFCB*-a te proglasio odluku Glavnog istražitelja od 13. lipnja 2018. konačnom i obvezujućom s obrazloženjem da sporni članak Pravilnika o postupku treba tumačiti u smislu da je Drugostupanjsko vijeće imalo mogućnost preispitivanja odluke Glavnog istražitelja, ali da je moralo donijeti odluku u roku od 10 dana od primitka odluke od Predsjednika *CFCB*-a, odnosno najkasnije do 24. lipnja 2018. godine. *CAS* se pritom poziva na zaključak arbitra u predmetu *CAS 2018/A/5957* u kojem je izraženo mišljenje da se preispitivanje odluke mora održati i dovršiti unutar desetodnevnog roka.¹²³

¹²⁰ *Court of Arbitration for Sport*, 2018/A/5937, *op. cit.* (bilj. 116.), t. 14. – 24.

¹²¹ *Procedural rules governing the UEFA Club Financial Control Body, Edition 2015*, <https://documents.uefa.com/v/u/SQVwi9stZBMiSeHJzNrvWg>, čl. 16.2.

¹²² *Court of Arbitration for Sport*, 2018/A/5937, *op. cit.* (bilj. 116.), t. 51.

¹²³ *Ibid.*, t. 71. – 72.

7. ZAKLJUČAK

Pravila financiranja europskog nogometa su nastala prvenstveno radi potrebe da se regulira nekontrolirano trošenje klubova, a neprestano se razvijaju u protekla dva desetljeća. Njima se traži da klubovi poštuju određene kriterije i zahtjeve kako bi stekli licencu za sudjelovanje u UEFA-inim klupskim natjecanjima, a upravo čestim izmjenama regulatornog okvira, UEFA pokazuje da se trudi ispraviti manjkavosti te biti u toku sa zahtjevima ekonomskog tržišta.

Već samim donošenjem Pravilnika o licenciranju klubova i financijskoj održivosti, uspješno je proveden primarni cilj uspostavljanja financijske stabilnosti klubova. Nedvojbeno je kako se, nakon njegovog stupanja na snagu, europskim klubovima, ali i nacionalnim savezima, upravlja odgovornije i s manje rizika. Pravilnicima nisu samo uspostavljene svojevrsne granice financijskog poslovanja klubova već i kompletan sustav nadzora i kontrole kako od strane davatelja licenci, tj. nacionalnih saveza tako i od same UEFA-e. S obzirom na ukupan broj nacionalnih saveza te klubova koji se natječu pod okriljem UEFA-e i malog broja slučajeva koji dolazi pred vijeća *CFCB*-a, može se reći kako su i sami klubovi prihvatili regulaciju te da ju i poštuju.

8. POPIS LITERATURE

Znanstveni i stručni radovi:

1. Caglio, Ariela; D'Andrea, Angelo; Masciandaro, Dinato; Ottaviano, Gianmarco; „Does Fair Play matter? UEFA regulation and financial sustainability in the european football industry“, u: *BAFFI CAREFIN Centre Research Paper Series no. 2016- 38*
2. Kalashyan, Jesse, The game behind the game: UEFA's Financial Fair Play Regulations and the need to field a substitute (2022), u: *European Competition Journal, vol. 18., no. 1, 21 – 81*
3. Medić, Ines, Pravni i ekonomski aspekti Pravila UEFA-e o licenciranju klubova i financijskom fair playu, u: *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 55, 2/2018*
4. Taormina, Gaetano, Uefa's financial fair play: purpose, effect, and future, u: *Fordham International Law Journal, 42(4), 2019.*

Propisi:

1. Procedural rules governing the UEFA Club Financial Control Body, Edition 2012, <https://documents.uefa.com/v/u/yTsY1dKF53UtuEXQXI8XrQ>
2. Procedural rules governing the UEFA Club Financial Control Body, Edition 2015, <https://documents.uefa.com/v/u/SQVwi9stZBmiSeHJzNrvWg>
3. Procedural rules governing the UEFA Club Financial Control Body, Edition 2024, <https://documents.uefa.com/r/nHv3q1dbyHSMqJU~IQLJ5w/root>
4. Statut UEFA-e, Pravilnik o radu Kongresa UEFA-e, Pravilnik o primjeni Statuta UEFA-e, Izdanje 2021., https://hns.family/files/documents/13883/2021%20UEFA%20Statutes_HR.pdf
5. UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations, Edition 2010, https://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/Clublicensing/01/50/09/12/1500912_DOWNLOAD.pdf
6. UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations, Edition 2018, <https://documents.uefa.com/v/u/MFxeqLNkelkYyh5JSafuhg>
7. UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2022, <https://documents.uefa.com/r/UEFA-Club-Licensing-and-Financial-Sustainability-Regulations-2022-Online>

8. UEFA Club Licensing and Financial Sustainability Regulations, Edition 2024, <https://documents.uefa.com/r/UEFA-Club-Licensing-and-Financial-Sustainability-Regulations-2024-Online>
9. UEFA Stadium Infrastructure Regulations, <https://documents.uefa.com/r/~8EF5wwwZzvgRyjrEnIjmw/root>

Odluke UEFA-e, CAS-a i CFCB-a:

1. CAS, 2018/A/5937 od 19. ožujka 2019., <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/5937.pdf>
2. Distribution to clubs from the 2023/24 UEFA Champions League, UEFA Europa League and UEFA Europa Conference League and the 2023 UEFA Super Cup, no. 35/2023. od 7. srpnja 2023., https://editorial.uefa.com/resources/0283-1874e21d8957-30a439a30e08-1000/20230707_circular_2023_35_en.pdf
3. UEFA Club Financial Control Body, FC2202NOP od 24. ožujka 2023., https://editorial.uefa.com/resources/0286-193a458177e3-f442777bc425-1000/hnk_rijeka_-_cfc_b_first_chamber_-_march_2023.pdf
4. UEFA Club Financial Control Body, FC2203NOP od 24. ožujka 2023., https://editorial.uefa.com/resources/0286-193a46e5f6e4-1465c0f0d258-1000/nk_osijek_-_cfc_b_first_chamber_-_march_2023.pdf

Izvješća:

1. Compliance and investigation activity report 2021-2023, Bulletin 2023, https://editorial.uefa.com/resources/0289-19f9b0c4aad2-c1ccaf2c0e04-1000/compliance_and_investigation_bulletin_2023.pdf

Mrežni izvori:

1. Club Financial Control Body, <https://www.uefa.com/running-competitions/integrity/club-financial-control-body/>
2. Explainer: UEFA's new Financial Sustainability regulations, <https://www.uefa.com/news-media/news/0274-14da0ce4535d-fa5b130ae9b6-1000--explainer-uefa-s-new-financial-sustainability-regulations/>

3. Financial Fair Play Regulations are approved, <https://www.uefa.com/news-media/news/01e5-0ea1848137bd-b1291315b87e-1000--financial-fair-play-regulations-are-approved/>
4. Football Leaks: les contrats surévalués du PSG version qatarie, https://www.lemonde.fr/fball/article/2018/11/02/football-leaks-le-psg-aurait-use-d-un-dopage-financier-avec-l-aide-de-l-uefa_5378262_1616938.html
5. The history of FA, <https://www.thefa.com/about-football-association/what-we-do/history>
6. UEFA kaznila Rijeku i Osijek zbog kršenja zahtjeva financijskog nadzora/solventnosti, <https://hnl.hr/news/25207/uefa-kaznila-rijeku-i-osijek-zbog-kršenja-zahtjeva-financijskog-nadzorasolventnosti/>
7. UEFA žestoko kaznila HNS, Osijek i Rijeka nisu smjeli igrati Europu!? Hrvatskim klubovima prijete i izbacivanje, <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/hnl/uefa-zestoko-kaznila-hns-osijek-i-rijeka-nisu-smjeli-igrati-europu-hrvatskim-klubovima-prijeti-i-izbacivanje-15418579>